

צום פינטל

גליון קכו

פר' שמיני תשפ"ה

משיעורי הרב שלום לאנגסאם שליט"א | בהוצאת מכון מיישרים

פרשה

עבודה וברכת כהנים

• אהרן - העבודה והברכה

בפרשתנו נאמר (ויקרא ט, כב): "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים". וברש"י שברכם בברכת כהנים. בפסוק לא נזכר ציווי מהשם יתברך לאהרן שיברך את העם. בפרשת נשא (במדבר ו, כב-כז) נאמר הציווי על ברכת כהנים: "דבר אל אהרן ואל בניו לאמור, כה תברכו את בני ישראל...". אך כאן אין שום ציווי. ולמרות זאת אהרן מברך את העם, מיד לאחר שהשלים את הקרבנות של יום השמיני.

יש מפרשים שאומרים שהציווי ההוא שנאמר בפרשת נשא נאמר באמת בזמן הזה, ורק נכתב שם, אבל התרחש בזמן חנוכת המשכן בו ביום. כן נראה בכמה ראשונים. אחרים אומרים: שזו היתה הבנה פנימית של אהרן, שכך הוא סדר העבודה - אחרי עבודת הקרבנות, שעניינה להעלות את העולם כלפי מעלה, מוכרחת לבוא הברכה - המשכת שפע מלמעלה למטה. ואחר כך בפרשת נשא בא גם ציווי על זה.

זהו היסוד: עבודה - זה התנועה מלמטה למעלה. ברכה - זה ההמשכה מלמעלה למטה. האדם מתאמץ בעבודה רוחנית מלמטה, בתפילה, בלימוד, במצוות - ואחר

כך נמשכת עליו הארה ושפע וחיים מלמעלה.

• סידור הפסוק - מתי היתה הברכה?

בגמרא וראשונים מתקשים

בסדר הפסוק, הפסוק מסודר כך שנראה כאילו הברכה קודמת לירידה מהעבודה: "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, וירד מעשות החטאת...". בתורת כהנים, ובכמה מהמפרשים, סרסו את הפסוק, פירשו אותו כאילו הוא כתוב: קודם: "וירד מעשות החטאת...". ואחר כך: "וישא אהרן את ידיו... ויברכם". כי אי אפשר לברך לפני שגמר את העבודה.

הירושלמי (סוטה פ"ח ה"י) עונה, שזה ללמד שצריך לברך בעודו על המזבח, קודם שירד לגמרי. וכן כתב האברבנאל (ויקרא ט, כב), שעיקר הברכה געשית

כחלק מן העבודה, בעודו עומד שם. זאת אומרת - הברכה אינה פעולה נפרדת, אלא השלמה של הקרבנות. העבודה פותחת את הצינור, והברכה היא שהשפע זורם דרכו.

ומדוע כתוב רק אהרן, ולא בניו? משום שביום השמיני, עיקר העבודה היתה של אהרן בעצמו, כפי שנאמר שוב ושוב בפרשה (ויקרא ט), שהוא הקריב לכפר על העגל. אמנם בניו סייעו, אבל השפע נמשך דרך מי שעשה את העבודה בעצמו.

וכך הדין בברכת כהנים: רק כהן שעלה לדוכן ב"רצה", שעלה לדוכן בעת העבודה, עבודת הקרבנות, רק הוא שיכול לברך בעת ברכת כהנים. אם כן - סדר העבודה ברור: עבודה, ואחר כך ברכה. בלי העבודה - אין כלים לשפע, ואין מי שימשיך את הברכה.

• פסח - מעשה למטה וברכה מלמעלה

פסח הוא זמן שהאדם עובד. מקריב את ה"קרבן פסח", מנקה את הבית מחמץ, עמל בעבודת השם, לילה שלם של הגדה וסיפור יציאת מצרים. ועל זה באה ברכת מועדיך - ההמשכה מלמעלה, ה"אור החדש" של זמן חירותנו. לכן נאמר בסידור (ברכת מועדים) "והשיאנו ה' אלוהינו את ברכת המשך בעמוד הבא

מועדיך... כל זה נמשך מתוך העבודה שלנו מלמטה.

ויש לפרש דזהו ענין הסעודה הגדולה שנוהגים בנעילת החג, סעודת הבעל שם טוב, שנעשית ביום האחרון של פסח, שזה כדי להמשיך את השפע גם לימות החול. ולכן מזמרים - חסל סידור פסח - לסיים את העבודה ולהמשיך שפע הלאה. וכן מזמרים "לשנה הבאה בירושלים" - יש עוד דרך, עוד עליה, עוד אור שיבוא. כמו שהמשכנו שפע מזה הפסח, כן יהיה בפסח הבא - בירושלים. וזהו גם ענין אסרו חג, שנשארים מקושרים ליום טוב, וממנו נמשכת ברכה לשאר הימים.

• מועדי ה' - שייכותם אל השדה ואל העולם

המועדים שבתורה הקדושה אינם תלושים מן העולם, אלא קשורים ממש אל השדה, אל התבואה, אל פריחת הארץ. - פסח - בזמן קציר השעורים, תחילת התנועה, התחלה של ברכת השנה.

- שבועות - זמן הבאת חיטים, עיקר התבואה, עיקר מחיית האדם.

- סוכות - זמן אסיף, גמר השנה, כשכל השפע נאסף אל הבית, אל המחסנים, אל הלב.

וזהו שהפסוק קושר את המועדים עם השדה (שמות כג, טז): "וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה, וחג האסיף בצאת

השנה באספך את מעשיך מן השדה." ומפורש בתורה (דברים טז, יג) "באספך מגרנך ומיקבך"

המועדים אינם רק ענין של זמן, אלא גם של מקום - הזמן מביא שפע, שפע למקום בו האדם חי, עובד, חורש, קוצר, אוכל.

ולמה כן? משום שכל ענין יום טוב הוא - שפע. ולמה צריך שפע? - כדי לחיות! כדי שהעולם לא יחסר, כדי שהחיטה תצמח, שהשעורה תתברך, שהפרי יבשיל. אם כן יוצא שהסדר ברור:

1. עבודה - האדם מביא קרבן, שומר חג, מקיים מצות החג.
2. ברכה - הקדוש ברוך הוא ממשיך אור, קדושה, שפע, טובה.
3. פריחה - העולם עצמו מתברך, התבואה מצליחה, הגשם בעתו, הפרי נותן ריחו.

זהו תכלית כל המועדים: להשפיע שפע, שפע רוחני ושפע פשוט - שיהיה שפע גשמי, שפע של חיים. גם כשיש הרבה טעמים בפנימיות, במצוות, סך הכל נשאר דבר פשוט: העולם מתמלא ברכה.

• שני סדרי המועדים - ויקרא ודברים

בתורה הקדושה יש שני מקומות עיקריים שמוזכרים בהם המועדים כסדרם: ויקרא פרק כ"ג ודברים פרק ט"ז. והמתבונן יראה, שיש ביניהם הבדל ברור, בספר ויקרא, נכתבו המועדים מצד העבודה, מצד בית המקדש, מצד עבודת הכהנים והמקדש. ולכן עיקר

הפרשה שם הוא הקרבנות: "והקרבנתם אשה לה" וכך חוזר כמה פעמים שם בפרק כ"ג.

אבל ספר דברים מדבר אחרת. שם המועדים כתובים מצד הברכה, מצד האדם החי בארץ, החקלאי, האב, האיש בביתו, בארץ ישראל, בחקלאות. שם כמעט לא נזכרה ענין קרבנות. שם נאמר "שבעת ימים תאכל עליו מצות... למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים (ט"ז, ג) וחג הקציר... וחג האסיף... ועשית חג שבועות... כאשר תתן ה' אלוקיך... ושמת לפני ה'..." וכן נאמר שם "אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה" חג העם! חג הבית! חג החיים!

וכתוב שם "למען יברך ה' אלוקיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך" (דברים טז, טו)

יוצא ששני הספרים מראים שני פנים: - ויקרא - מצד העבודה, ודברים - מצד הארץ, מצד השדה, מצד הברכה והשפע היוצא אליו. העבודה עולה למעלה - והברכה יורד למטה.

ובשני המקומות, המגמה אחת, הברכה לא נשארת בשמים. היא יורדת אל התבואה. אל מעשה הידיים. אל השולחן, אל הבית, אל השדה. שהאדם יחיה טוב, בנחת, בשלום, באמונה, בשפע פשוט. וזהו התכלית של החגים - שהעבודה שבקודש תאיר על הפשטות שבחיים, ושיהיה יום טוב גם ללב, וגם לשדה.

הכאב של חוסר עשייה

יש חסרון בעולם שהוא מן החסרונות הגדולים ביותר שיש לאדם, והוא חסרון שמכאיב מאוד מבפנים, אף שלא תמיד הוא מדובר בקול רם. החסרון הזה הוא ההרגשה שאין לאדם מה לעשות, שהוא עומד במקום, בלי מטרה ובלי כיוון. ילד קטן אומר זאת בלשון פשוטה, ברורה וישירה: "איך האב נישט וואס צו טון".

והאמת היא שגם אנשים מבוגרים, גדולים וחשובים, מרגישים לעיתים קרובות את ההרגשה הזו ממש, אלא שהם מתביישים לומר אותה בגלוי, כי מרגישים בזה בושה או שזו ישות. אדם מבוגר אינו אומר שהוא יושב בלי לעשות כלום, כי הדבר מכאיב לו ומבייש אותו מאוד, ולכן הוא עושה עצמו טרוד, יוצר מציאות חיצונית של עסוק, של דיבור עם אנשים ושל הליכה לכאן ולשם.

אבל בתוך הלב, עמוק בפנים, האדם מרגיש ריקנות, שמלווה בתחושה קשה שהזמן שלו הולך לאיבוד. הרגשה עמוקה, שקטה אך קשה ביותר. אדם נברא לעשות, לפעול, ליצור, להניע דברים, לבנות עולמות, וכאשר אינו עושה, הלב שלו כואב כאב פנימי גדול.

כי כל רגע שאדם אינו עושה בו דבר, יש לו

תחושה עמוקה שאותו רגע נכחד ואבד ממנו

לנצח. הוא חושב לעצמו: "הנה, בזמן הזה

אפשר היה לבנות אוצרות של ממש,

אפשר היה לעשות דברים גדולים

וחשובים, אפשר היה ליצור, לבנות,

להרים, להזיז, לתקן, לסדר, להשפיע

ולעשות כל כך הרבה דברים טובים."

ולכן הכאב הזה איננו סתם עצלות

או פינוק, אלא הרגשה פנימית

עמוקה מאוד של חוסר תועלת, של

חוסר מטרה, של חוסר חיבור ומגע עם

העולם. האדם חש שהוא אינו ממלא את

התפקיד שלשמו הוא בא לעולם, ותחושה

זו היא אחד הייסורים הקשים ביותר שיש בחיי

האדם. כי היום עבר והלך לו, והאדם נשאר בידיים ריקות

לגמרי.

מדינה בלי שוק

ודע דכמו שיש אדם פרטי, יחיד, שיש לו המון כוחות פנימיים, מלא ברעיונות טובים, מוכן לפעולה, אבל יושב בבית ואין לו למי לתת, כך יכולה להיות מדינה שלימה, שיש בה אלפי ומיליוני אנשים בעלי כשרונות גדולים ויכולות מופלאות, פועלים, מהנדסים, מדענים, אנשי מלאכה, סוחרים, ואפילו הוגים גדולים וממציאים, ולכולם יש רצון גדול לפעול ולעשות.

מדינה מלאה וגדושה בכל טוב, עם יכולת אמיתית לייצר דברים רבים ומגוונים: חיטה ולחם, פלדה ובניינים, מכונות ומחשבים, ביגוד ומזון, ואפילו רעיונות חדשים ומקוריים. אבל עם כל העושר הזה, כאשר אין למדינה שוק, כשהיא אינה יכולה להוציא החוצה את מה שיש לה, כשהיא אינה יכולה למכור ולהחליף, כל מה שיש בה נשאר אצלה בבית, בלי שום תועלת.

ואז קורה דבר נורא - כל הכוחות האדירים נאבדים לחינם. הזמן היקר של כל אותם אלפי ומיליוני אנשים הולך לאיבוד ואינו מנוצל. הפועלים קמים בבוקר ואין להם לאן ללכת. המהנדסים יושבים עם

תוכניות ומחשבות ואין להם מה לעשות איתן. הסוחרים עומדים בשוק ואין להם למי להציע את הסחורה הטובה שיש להם, וכך כולם מרגישים שהזמן והמאמץ שלהם נזרקם לאיבוד, בלי שימוש ובלי שום תנועה. וזה גורם למדינה להתרושש כי כל הכוחות הגדולים וטובים במדינה הולכים לאיבוד.

בדיוק כמו אדם שיושב בביתו ומלא רעיונות נפלאים, מחשבות טובות, יש לו זמן רב וכוחות גדולים, אבל יושב ומחכה ואינו מוצא למי לתת, למי להציע, למי להראות את הטוב שיש לו. וכשהוא אינו מוצא דרך להוציא החוצה, אז כל הטוב הזה, הכל מתחיל להיחנק בתוכו, ומרגיש שהכל נכחד ולא נבנה ממנו שום דבר. וכך, לא רק כוחותיו נאבדים, אלא הלב מתמלא תחושת כאב וריקנות עמוקה מאוד. שזה מביא לאדם להתרושש, כי כוחותיו נאבדים לריק.

וכמו האדם כך המדינה, כאשר כל היכולת שלה תקועה בתוכה ואין לה תנועה החוצה, הכל מתייבש ומתכווץ ומתרושש. כי כל העולם נברא על מנת לנוע, לזוז, לצאת ולהיכנס. כשאין תנועה, לא נוצר דבר. כשאין שוק, אין חיים, הכל עומד, אין שמחה, ואין תחושת תועלת. ואז העולם עומד דומם, וכמו שהאדם בלי

שוק פרטי נשאר ללא כלום, כך מדינה בלי שוק

נשארת בלי חיים, בלי תועלת, ובלי עתיד.

טראמפ עושה טאריפס

עכשיו אפשר להבין היטב הרעיון הפשוט שבפעולה הכלכלית של הנשיא טראמפ, מה שנקרא בלשון הכלכלה 'טאריפס'. טאריפס הם מכסים, מסים, חומות כלכליות ברורות על סחורות שנכנסות ממקומות אחרים.

כל מדינה רוצה להוציא סחורותיו וכוחותיו, זה מה שמביא עשירות למדינה, דמדינה שאינה מוציאה את כוחותיה, כוחותיו הולכים לאיבוד ומתרוששת, ועל ידי הטאריפס שומרים שהמדינה שלך תייצר ותוציא סחורה לאחרים, תחת מה שיש עד עכשיו שאחרים מוציאים, ואמריקה למשל אינה מוציאה.

האדם האמריקאי שקם בבוקר מלא כוח, מלא יכולת ומלא רצון לעבודה, נשאר בלי פרנסה. הפועל האמריקאי עומד בבית, הוא רואה איך כל כוחותיו הולכים לאיבוד, כי השוק מלא בסחורה שבאה ממקום רחוק בזול, ואין לו למי למכור את מה שהוא יכול ויודע לעשות.

לכן בא טראמפ ואומר בצורה ברורה: "לא אתן לכם להכניס סחורה בזול למדינה שלי, כדי להגן על הפועלים שלי, כדי לשמור על העבודה של האזרחים במדינת. קנו מהפועל שלי, קנו מהמפעלים שלנו, קנו מהמוצרים שאנו עושים כאן, בתוך המדינה. תנו לאנשים שלנו להשתמש בכוחם ובכישורונם, שלא יאבדו זמן וכוח לחינם."

ומצפים שעל ידי זה הכלכלה תתעורר, השוק תתחיל לזוז מחדש, הפועלים ימצאו עבודה (כך מצפים לקרות). האנשים מתמלאים תחושת ערך, קמים בבוקר ויודעים שיש להם מה לעשות, שיש להם דרך לתת, שיש תנועה אמיתית, שיום שלהם אינו אבוד. כשהאדם עובד ומייצר - הוא מרגיש חי, וכשמרגיש חי, אז יש לו גם כבוד עצמי אמיתי.

יצאנו עכשיו מחג הפסח, חג הגאולה, החג שבו יצאנו ממצרים וקיבלנו את הכוח להיות בני חורין באמת. בני חורין אינם רק אנשים שאין עליהם עול של שיעבוד וצרות, אלא בעיקר אנשים שיש להם את היכולת לפעול, לעשות, לזוז, ליצור ולהביא לעולם משהו אמיתי. בני חורין הם אלו שיש להם אומץ להתחיל דברים חדשים, שיש בהם כוח להניע את עצמם ואת העולם סביבם, שלא יושבים ומחכים שהדברים יקרו מעצמם.

ואנו חייבים להכניס את הכוח הזה של חירות ועשייה לתוך כל חלקי החיים שלנו. בין אם זה בעבודה, בין אם זה בפרנסה שלנו, בין אם זה בלימוד התורה, במשפחה, בבית, ביחסים עם חברים ובסביבה הקרובה אלינו, ובין אם זה במעשי חסד ועזרה לזולת. את הכוח הגדול הזה שקיבלנו בפסח עלינו להפוך לכוח של תנועה אמיתית בכל תחום ותחום.

חיי תנועה - חיי ברכה

זהו היסוד הגדול ביותר של החיים: העולם הזה כולו בנוי על תנועה מתמדת, אם אין תנועה אי אפשר לייצר מחדש, זה בעומק שהכוחות הולכים לאיבוד, והאדם מתרושש. הזמן זז ללא הפסקה, השעות, הימים והשנים חולפים במהירות גדולה, וכל רגע שעובר לעולם אינו חוזר לאחור. האדם חי בתוך הזמן הזה, ואם הוא אינו זז ביחד איתו, אם הוא עומד וממתין, אם הוא מחכה שמהו יבוא מבחוץ ויניע אותו - הוא נשאר מאחור, ובסופו של דבר הוא מפסיד הפסד גדול מאוד. הפסד של כסף והצלחה, ובעמוק יותר - מפסיד את עצמו.

כי בכל יום ובכל רגע שעובר, ולא עשית בו כלום, איבדת את האפשרות שהייתה בו. לכן העצה הפשוטה והברורה ביותר לחיים טובים ומוצלחים באמת היא פשוט לעשות כל הזמן, לא להמתין למקבל, לעשות ולעשות, ולבקש מהשם יתברך שיהיה שוק לזה, אבל זה ברור לא להפסיק לעשות, אפילו אם אין רואים את המקבלים ואת השוק מיד.

האדם שנמצא תמיד בתנועה ובפעולה, פועל ועושה בין אם יש לו מקבלים ובין לא, סוף סוף יזכה להצלחה, לפרנסה, לתורה, ולכל הברכות. העיקר לחיות ולעשות כל הזמן, מי שפועל - מתברך. אדם שקם בבוקר ויש לו סיבה טובה לקום - הוא כבר עשיר באמת. זה הדבר הגדול שנשאר בידינו מחג הפסח: החופש לעבוד, החופש ליצור, החופש לתת, החופש להניע את עצמנו ואת כל העולם שסביבנו.

כי חיי תנועה ופעולה - הם חיי ברכה, והם החיים האמיתיים שאליהם כל אדם צריך לשאוף תמיד.

ומכאן אפשר ללמוד היטב מה מביא עשירות למדינה, ומה מביא עניות, אם כוחותיה של אנשי המדינה מנוצלים כראוי, כוחותיה אינם הולכים לאיבוד, זה מביא עשירות למדינה, אבל אם אינם מנוצלים כראוי זה מביא עניות.

וזה נכון לא רק למדינה ולא רק לפועל אמריקאי, אלא גם לכל אדם ואדם בחיי הפרטים. כי אין די שיהיו לאדם כשרונות גדולים, ואין די שיהיו לו רעיונות טובים ונפלאים, ואפילו אין די שיש לו הרבה זמן. האדם צריך שיהיה לו גם שוק, שתהיה לו מסגרת ברורה, שיהיה לו למי להוציא את הדברים הטובים שיש בו, שיהיה מקום בו הוא יכול להניע את עצמו ואת כוחותיו.

ואם אין לאדם מסגרת מוכנה - עליו לברוא לו בעצמו שוק חדש. עליו ליצור בעצמו את התנועה. עליו לחפש מקום, לזוז, לפתוח שוק, להציע משהו מעצמו, לפעול אפילו באופן קטן. כי הזמן של האדם קדוש מאוד, הכוחות שלו יקרים מאוד, וכל יום וכל שעה לא נבראו לחינם, ולא נבראו כדי ללכת לאיבוד סתם כך. וכשיעשה כך, יראה האדם איך הברכה באה לתוך חיי.

איך אדם יוצר לעצמו שוק

אנשים טועים לפעמים, הם יושבים בביתם ומחכים שיבוא מישוהו, שידפוק להם על הדלת ויציע להם מה לעשות. הם מחכים להזדמנות, מחכים שיפתחו להם פתח, מחכים שמישהו אחר יזמין אותם להיכנס פנימה. אך העולם אינו מתנהל כך. מי שמחכה וממתין, פשוט נשאר לשבת במקום אחד, והזמן שלו ממשיך לברוח ממנו, והוא הולך לאיבוד בלי שום תועלת.

ואז הלב מתחיל להכאיב לאדם שוב, והוא אומר לעצמו שוב ושוב, בתוך ליבו פנימה: "איך האב נישט וואס צו טון". אם כך, מה העצה הפשוטה לכל אדם שנמצא במצב כזה? - העצה היא להתחיל לזוז, להתחיל לעשות תנועה, להתחיל לפעול, אפילו אם עדיין אין שוק ברור לפניך, ואפילו אם עדיין אין מי שיקנה ממך, ואין מי שיראה או יעריך את מה שאתה עושה.

כל אדם יכול להתחיל מפעולות קטנות, פשוטות מאוד, בלי לחכות לשום דבר מיוחד: תכתוב משהו, אפילו כמה מילים פשוטות, תקרא משהו, אפילו דף קטן בספר. תבשל משהו במטבח שלך, תתפור בגד קטן או תתקן משהו פשוט. תכתוב מכתב לחבר, לאח, לשכן, תציע עזרה למישהו שאתה מכיר, תשתף רעיון טוב עם חברים או עם אנשים בסביבתך. תתחיל לבנות משהו קטן, לא משנה מה בדיוק, רק שתהיה התחלה של תנועה ממשית. העיקר שהכוחות שלך לא ילכו לאיבוד.

נא לא לקרוא הגליון בעת התפילה

בקול הלשון - הרב שלום לאנגסאם 1605-313-6803 - אויף אידיש 1, שיעורים מהתקופה האחרונה 1, דיבאטעס 2, יום יומי שיעורים 3 (הלכה יומי - לומדות יומי - ביזנעס יומי - נפש יומי - חינוך יומי), על הפרשה 4, חומש רש"י 5, משנה וגמרא 6, הלכה 7, מוסר וחסידות 8, סיפורי צדיקים 9, אינטערסאנטע טאפיקס 10, שבת 11, מועדים 12, נשואין שלום בית 13, סליידס (שקופיות) 14, פרעזענטאציעס (מצגות) 15, | נ"ך 2 - שיעורים על רוב תנ"ך

אם ברצונכם לקבל את הגליון במייל, נא לפנות: shalomlang@gmail.com
או לשלוח הודעה: zum-pintel@subscribes.googlegroups.com

לנדב הגליון, או לפרסם בו, וכן להזמין את הרב למסור שיעורים בישיבות ובכוללים, נא להתקשר למכון מישרים 845-274-3516